

peilių įžambiomis viršūnėmis, gražtelių, ylių, kaltelių ašmenėlių, ietigalių ašmenėlių grandukų, negludinto titnaginių kirvelio fragmentas, retušuotų skelčių ir nuoskalų.

Radinių paplitimo kompaktiškumas liudija, jog visas titnaginių dirbinių kompleksas priklausė vienai trumpalaikiai gyvenvietei.

Gluobių 1-osios ir 3-osios gyvenviečių titnago dirbinių tipai labai panašūs. Panaši ir gyvenviečių toopgrafinė padėtis. Abiejų gyvenviečių titnago inventorių ir Gluobių 1-osios gyvenvietės keramika artimi Kubilėlių vėlyvojo neolito gyvenvietės radiniams.

Aleksiejus Luchtanas

KERNAVĖS PUŠYNO PRIE NERIES ARCHEOLOGINIAI TYRINĖJIMAI 1991M.

VU Archeologijos ir etnologijos katedros ekspedicija tyrinėjo 1989m. žvalgymo metu aptiktą tariamojo Kernavės alko vietą esančiame prie Neries pušyne (žr. ATL 1988 ir 1089 metais. V. 1990, P. 193-196).

Pušyne, I viršsalpinės terasos pakraštyje, 30m nuo upės, šalia 1989m. žvalgomosios perkasos, ištirtas 50m² plotas. Aptikta trijų laikotarpių radinių - neolito, senojo geležies amžiaus ir viduramžių. Geriausiai išliko 40 cm gylyje nuo paviršiaus aptiktas neolito kultūrinis sluoksnis pilkai rudame smėlyje. Jo storis nuo 10 iki 30 cm. Šiaurės rytinėje ploto dalyje, 8m² plotelyje, aptikta didesnė dalis visų titnago radinių. Jų koncentracija - daugiau kaip 70 radinių viename kvadratiname metre. Radiniai gulėjo aplink beveik apskritą 0.7 m skersmens, 0.3 m gylio židinį, kuriame, be titnago fragmentų, aptikta pavienių sudegusių kauliukų bei mineralizuotų apanglėjusių smalingo spygliuočio gabalų.

Šalia židinio gulėjo ovalus, vidutinio dydžio, smulkiai apdaužtu paviršiumi granito riedulys. Matyt, šioje vietoje būta akmens amžiaus būsto, tačiau jo pavidalo nustatyti nepavyko. Visi titnago dirbiniai pabuvoję ugnyje. Dominavo perlaužtos taisyklingos trapecinio arba trikampio skersinio pjūvio titnago skeltės - jų rasta daugiau kaip 300. Taip pat aptikta gremžtukų, gramdukų, gražtelis, peiliai, įstatomi ašmenėliai, rėžtukas, keli skaldytinių fragmentai, skalda. Visi radiniai priklauso neolito laikotarpiui, tiksliau III tūkst. prieš Kr. viduriui. Kiek anksčiau buvo rastas stambus, 10 cm ilgio, smarkiai patinuotas titnago peilis. Aptikta dar ir keletas smarkiai patinuočių titnago fragmentų. Šie radiniai turėtų priklausyti kitam, kiek ankstesniam laikotarpiui, galbūt mezolitui. Virš akmens amžiaus sluoksnio, permaišytame smėlingame miškožemyje, rasta keliolika brūkšniuotu, grublėtu ir lygiu paviršiumi lipdytinių puodų šukių, datuojamų senuoju geležies amžiumi. Viršutiniame sluoksnyje, beveik po velėna, aptiktos dvi apardytos laužavietės bei duobė su žiesta keramika ir gyvulių kaulais. Šalia laužaviečių rastas žalvarinis žvanguotis, geležinis kaltas, peilio ar pjautuvo fragmentas, akmeninio galastuvėlio dalis ir 8x14.7x9.5 mm dydžio, 5.684g svorio sidabrinio lietuviško pusapvalės lazdelės formos lydinio dalis, nulaužta ties įkartomis. Šie radiniai datuojami XIII-XIV a.

Siekiant surasti kultūrinį sluoksnį likusioje pušyno dalyje, buvo ištirti 3 šurfai, esantys į pietus ir rytus nuo perkasos (iš viso 12m²). Šurfe Nr.1, esančiame 10m į pietus nuo perkasos, aptiktas permaišytas, apardytas kultūrinis sluoksnis. Jame rastas titnaginis trikampis su įkote strėlės antgalis, skelčių, skaldos, žalvarinio papuošalo fragmentas, smulkių lipdytinių puodų šukių lygiu ir brūkšniuotu paviršiumi bei XIII-XIV a. žiestų puodų šukelių.

Šurfe Nr.2, esančiame 10m į rytus nuo perkasos, kultūrinio sluoksnio neaptikta. Keli radiniai rasti pilkame smėlingame miškožemyje. Čia aptiktas titnaginis peilis, skaldos, keli

sudegą kauliukai ir smulkių žiestų puodų šukelių.

Šurfe Nr.3, esančiame 20m į rytus nuo perkasos, aptiktas menkai išlikęs kultūrinis sluoksnis. Čia 40-45cm gylyje rastas tik netaisyklingos formos 40cm skersmens akmens amžiaus židiny su smulkiomis stulpavietėmis aplink jį. Šurfe rasta titnago skaldos, keletas lipdytinių nežymiai grublėtu paviršiumi ir žiestų su bangelių ornamentu puodų šukių. Teritorijos žvalgymas parodė, kad didesnėje pušyno prie Neries dalyje yra apardytas akmens ir geležies amžiaus kultūrinis sluoksnis.

Tomas Ostrauskas

ŠALTALIŪNĖS AKMENS AMŽIAUS STOVYKLAVIETĖ - GYVENVIETĖ

Šaltaliūnės akmens amžiaus stovyklavietė-gyvenvietė aptikta 1987-1988 m. Švenčionių raj., Švenčionėlių apyl., tiriant griūvančius į Žeimeną Paduobės-Šaltaliūnės III grupės pilkapius (žr. ATL 1986 ir 1987 metais. V.,1988. P.61-63; ATL 1988 ir 1989 metais. V.,1990. P.61-62). 1990 ir 1991 m. Lietuvos Istorijos instituto ekspedicija ištyrė 164 m² plotą.

Kultūrinis sluoksnis geriausiai išlikęs po buvusiais pilkapiais (nors ir apardytas). Už jų ribų jis beveik visiškai nukastas dar supilant pilkapius. Sluoksnių išsidėstymas gana įvairus. Geriau išlikusiose vietose po maišytu (paviršiniu) sluoksniu yra tamsiai pilkas miškožemis - iki 22 cm storio, po juo rudas smėlis - iki 15-22 cm, žemiau gelsvas smėlis - iki 50-70 cm storio. Giliau prasideda švarus baltas smėlis. Išlikęs 10-30 cm, kai kur iki 50-55 cm, storio kultūrinis sluoksnis buvo tamsiai pilkame miškožemyje, rudame smėlyje ir gelsvo smėlio sluoksnio viršutinėje dalyje.

Įvairių laikotarpių medžiaga kultūriniame sluoksnyje stratigrafiškai neišsiskyrė, todėl daugelio objektų ir radinių